

Omenil je, da bomo, tako kot na univerzi British Columbia, postopno začeli govoriti o "Družbeni teoriji za valorizacijo" (Social theory for appraisal). Družba v sedanjosti ali preteklosti lahko vidimo večinoma skozi arhivsko gradivo organizacij - zato je dejal, da je to lahko "Imperfect Image of Society" (necelostna podoba družbe). Poudaril je, da je ohranitev pravega arhivskega gradiva v novih tehnoloških razmerah ogražena ne zaradi informacijske tehnologije, pač pa zaradi ljudi. Izrazil je svojo bojazan, da bodo ti pustili, da se "sledí zabrišejo" (sledí dogodkov v družbenem razvoju - op. N.G.).

Sledil je opis organizacij - organizacija ima lahko danes "veliko obrazov" svojega obstoja. Večina današnje valorizacije temelji na temeljni dojemanja organizacije kot mehanizma: na temelju - kaj ta organizacija je in kakšen je njen odnos do okolja. Tako načelo pa ne upošteva tega "kako organizacija obstoji". Načini obstoja organizacije so lahko zelo različni:

- organizacija je lahko kot zaprt ali živ sistem - organizem
- organizacija kot "možgani"
- organizacija kot kultura (nemška tradicija organizacije, ali fracaska ...)
- organizacija kot politični sistem
- organizacija kot nenelna sprememba in transformacija (organizacije se spreminjajo)
- organizacija kot instrument prevlade (dominirati okolju)

O takih in podobnih vprašanjih bomo morali arhivisti razmišljati v prihodnje. Nave organizacije je večasih tudi težko zajeti, ker ni vidna npr. njihova struktura delovanja, sedež organizacije, prostori ... (na gospodarskem področju npr. podjetja, ki poslujejo izključno prek www.strani) - na drugi strani so pa arhivisti, ki bi radi zajeli delovanje družbe kot celote.

Arhivisti se bomo začeli ukvarjati s komunikacijami, ker so postale pomemben del družbenega dogajanja in šele prek njih lahko spremljamo delovanje organizacij. Predavatelj je poudaril tudi vedno večje probleme s poslovanjem po elektronski pošti. Le-to se je zelo razbahotilo, vendar pa je v resnici oblika neformalne komunikacije, ki lahko obvezuje, ali pa tudi ne - v primerjavah s pisnim dokumentom, ki je obvezujoč, uraden in dokazljiv. Predvsem arhivisti imajo težave pri trajnem ohranjanju celotnega sistema elektronske pošte. V praksi se dogaja, da so v uradnih komunikacijah številni začeli opuščati poslovanje po elektronski pošti in prešli nazaj na tradicionalno pisno poslovanje (predvsem za uradne zahteve), elektronska pošta je ostala le oblika neformalnih stikov.

PD dr. Angelika Menne-Haritz, direktorica Arhivske šole v Marburgu je končala posvetovanje z referatom "Proces pomnjenja in izročilo (tradicija): Spominjanje kljub pozabljanju?" V svojem prispevku se je osredotočila na raznovrstne sodobne tehnologije, ki se uporabljajo v sodobnem poslovanju organizacij (video tehnologije, verbalna in vizualna komunikacija), arhivisti pa relativno malo razmišljamo, kako podobne zapise ohraniti.

Opozorila je, da so poslovni procesi tudi procesi

odločanja in torej tečejo vzporedno. Za odločanje pa je potrebna posebna tehnologija, ki podpira odločanje (npr. video konference). Problem pri odločanju v primeru takega vrsta gradiva je v tem, da je vizualna komunikacija bolj nenatančna kot verbalna komunikacija (posneti glasovi), ker del informacije nosi že slika sama in ni potrebna verbalna obrazložitev. Zato je za nepisano komunikacijo, ki vsebuje določene informacije, precej zapletena, kako material arhivsko obdelati (če opišemo zgolj govorjeno besedilo, se del informacije izuhi). Še bolj kompleksen problem pa je, kako obdelati informacijo, ki ima besedilo napisano v elektronski obliki ter je dopolnjena še z vizualno komunikacijo (oba sistema sta tehnično ločena in hkrati vsebinsko povezana).

Ker smo arhivisti dotlej o arhivskem gradivu v elektronskem okolju (electronic records) govorili samo o tekstih v e-obliki, je hotela avtorica poudariti, da bomo morali začeti razmišljati tudi o drugih, bolj kompleksnih oblikah sporazumevanja, ki se pri poslovanju organizacij že uporabljajo.

Natalija Glažur

Poročilo o opravljenem evidentiranju virov za freisinška gospostva na Slovenskem v Bavarskem državnem arhivu (Bayerisches Hauptstaatsarchiv) v Münchnu

V Bavarskem državnem arhivu v Münchnu hranijo med drugim bogate arhivske vire, ki so nastali pri delovanju in upravljanju freisinške posesti, tudi na sedanjem slovenskem ozemlju. To dejstvo je upošteval že dr. Pavle Blaznik, ki je iz teh virov črpal podatke pri pisanju monografije o Škofiji Laki in loškem gospostvu. Njegovo evidentiranje in zbiranje podatkov v Bavarskem državnem arhivu je bilo selektivno in na podlagi svojega proučevanja je nastavil zbirko mikrofilmskih posnetkov evidentiranih virov, ki jo dopolnjujejo tudi fotokopije.

Zgodovinski arhiv Ljubljana pokriva danes večino ozemlja, ki so ga freisinški gosposdje imeli v svoji lasti na sedanjem slovenskem ozemlju, in evidentiranje, ki omogoča nadaljnje proučevanje in obdelavo njihovih virov, je tako tudi ena izmed nalog arhiva, z izvedbo katere je mogoče dopolniti, bolj raziskati in spoznati zgodovino naših krajev, mest, območij. Tako so pred tremi leti spet po štirih desetletjih pristopili k izvajanju projekta evidentiranja in proučevanja ohranjenih virov freisinškega gospostva v Bavarskem državnem arhivu. V letih 1997 in 1998 je evidentiranje za Zgodovinski arhiv Ljubljana izvedel Matjaž Bizjak z Inštituta Milka Kosa ZRC SAZU v Ljubljani. Izdelal je model sistematičnega evidentiranja, pri čemer je upošteval že izvedeno delo dr. Pavleta Blaznika in začel evidentirati najprej arhivska pomagala oziroma papirne gradiva in nato arhivsko gradivo po kronološkem načelu, začevši z najstarejšimi ohranjenimi viri. Njegovo evidentiranje je v navedenih dveh letih doseglo leto

1500, kar pomeni, da je evidentiral obrabljene vire do konca 15. stoletja.

Letošnje evidentiranje v Bavarskem državnem arhivu je imelo več namenov, in sicer: da se za začetek nekaj arhivistov Zgodovinskega arhiva Ljubljana vpelje in seznanji z načinom in metodami evidentiranja arhivskega gradiva, ki je v arhivih v tujini in se nanaša na ozemlje Slovenije, da naveže medsebojne stike, saj že samo bogato arhivsko gradivo ponuja možno mnogovrstno sodelovanje med arhivoma, in seveda najpomembnejši namen, da nadaljujemo konkretno evidentiranje in pregled gradiva po letu 1500. Od 4. do 8. oktobra 1999. leta smo tako štirje arhivisti (direktor mag. Brane Kozina, mag. Dragan Matić, mag. Gorazd Stariha in Sonja Anžič) obiskali Bavarski državni arhiv in v njem delali. Na obisk smo se prej pripravili, tako da smo preučili delo, ki ga je opravil g. Matjaž Bizjak, obvestili arhiv o našem prihodu in delu med bivanjem v Münchnu.

Navezava predhodnih stikov se je izkazala za zelo dobra, saj so nas v Bavarskem državnem arhivu pričakovali, se pripravili na naš приход, tako da se je tudi naše delo brez uvodnih ali dodatnih pojasnjevanj zelo hitro začelo. Že prvi dan obiska nas je v arhivu sprejel višji arhivski svetovalec g. Reiprich. Nanj smo se lahko med našim evidentiranjem obrnili s kakršnim koli vprašanjem ob katerem koli času. Najprej smo odšli v sobo z repertoriji (Repertorienzimmer) in smo si ogledali pripomočke za gradivo freisinške posesti. Delo smo si razdelili tako, da je v sobi z repertoriji potekalo pregledovanje zbirke registrov freisinških listin od leta 1500 dalje ter evidentiranje novejšega gradiva, ki bi lahko bilo zanimivo za slovensko območje, v čitalnici arhiva pa je potekalo pregledovanje in odbiranje konkretnega arhivskega gradiva prav tako po letu 1500 iz serije HL-Freising. Pregledovanje je vsebovalo tudi odbiranje gradiva za izdelavo posnetkov na mikrofilmu. Tako je bilo v tem času pregledanih, prepisanih in dodatno prevedenih 42 registrov freisinških listin od leta 1500 do 1734. Pregledano je bilo tudi gradivo serije HL-Freising, ki je shranjena pod signaturami: 43, 44, 367, 517-521, 541-545 in 829 (po večini so to davčne knjige, urbarji, zbirke prepisanih potrjenih listin, ki se nanašajo na loško gospostvo; večina po letu 1500). Poleg navedenega dela z arhivskim gradivom so nam v Bavarskem državnem arhivu vsak dan organizirali še dodaten program. Že takoj prvi dan našega obiska nas je na prijazen pogovor sprejel direktor Bavarskega državnega arhiva prof. dr. Wild. Pogovor je tekkel v smeri razlaganja tako njihove kot tudi naše organizacijske mreže arhivov, pristojnosti enega kot drugega arhiva, vedno žgoče problematike skladišč za arhivsko gradivo in podobno. Za naslednji dan so nam organizirali zanimiv ogled Mestnega arhiva München. Tudi tam nas je sprejel direktor dr. Bauer. Povedal je nekaj besed o arhivu, ogledali smo si skladišča in se obenem seznanili z vrstmi gradiva, ki ga hranijo. V primerjavi z gradivom mesta Ljubljane bi bilo mogoče potegniti veliko vzporednic. Opaziti je bilo, da arhiv bolj spremlja tekoča dogajanja v mestu. Taka na primer zbirajo časopise z območja Münchna ter pišejo

kroniko (vsakodnevno zapisujejo vsakršne dogodke, ki se tičejo mesta). Seznanili smo se tudi z nekaterimi načini dela s strankami in si ogledali njihov bogati oddelček fototečnega gradiva. Tretji dan sta nas sprejela direktor Direkcije bavarskih arhivov dr. Hermann Rumschüttel in njegov namestnik dr. Ulm. Z zanimanjem sta poslušala, ko smo jima pojasnili namen našega dela v Bavarskem državnem arhivu in izrazili smo obojestransko željo po sodelovanju med slovenskimi arhivi in bavarsko direkcijo. Porodila se je tudi ideja o pripravi skupne razstave, katere rdeča nit bi bila freisinška posest, tako na sedanjem slovenskem ozemlju kot tudi na nemškem. Isti dan nas je g. Reiprich popeljal po skladiščih Bavarskega državnega arhiva in nam razkazal njihove arhivske zaklade. Med drugim branija listino, v kateri se prvič omenja ime Avstrija (Oesterreich). Razložil nam je sistem izobraževanja arhivistov v Münchnu, kjer deluje arhivska šola, in predstavil delo arhivistov v arhivu. Značilno je, da v državnih arhivih opravljajo arhivisti samo arhivistična dela, medtem ko se v mestnih arhivih posvečajo tudi raziskovalnemu delu. Zadnji dan pred odhodom v domovino nas je na poslovljni klepet zopet povabil direktor Bavarskega državnega arhiva dr. Wild, nam podaril nekaj njihovih publikacij in izrazil upanje, da smo bili zadovoljni s svojim obiskom in da je bilo naše delo uspešno, da ga bomo nadaljevali še v prihodnjih letih in da bomo prihajali v njihov arhiv ne samo kot stancovski kolegi, temveč predvsem kot prijatelji.

Sklenem lahko, da je letošnje evidentiranje popolnoma izpolnilo vse naše namene, s katerimi smo se podali v München, nas obenem obogatilo z novimi izkušnjami, spoznanji in znanstvi. Evidentiranje ho Zgodovinski arhiv nadaljeval po načrtani poti v okviru možnosti, ki jih bodo seveda dovoljevala finančna sredstva.

Sonja Anžič

Osemnajsti festival nemega filma v Sacileju od 9. do 16. oktobra 1999

Tadi letos sem se udeležila drugega dela festivala nemega filma. Ta se je zaradi ohrove kinodvorane v Pordenoneju začasno preselil v Sacile, simpatično staro mesto, 17 km oddaljeno od Pordenoneja.

Kinopredstave so potekale v dveh kinodvoranah, organizatorji pa so pripravili še veliko vzporednih dejavnosti: videoprojekcije, prodajo kaset, knjig, filmskih priručnikov itd, najzanimivejše pa je bilo srečanje in razgovor s filmskimi zgodovinarji. Ti so opozorili, da filmske zgodovine ni dobro pisati "na pamet", brez poglobljenega študija ter vpogleda v dokumente in že objavljena literaturo.

Letos je bil program festivala hogač kot še nikoli doslej. Osrednja tema je bila posvečena nordijskemu filmu 20-ih let, katerega zakladi so bili doslej neznanji. Z njimi so močno presenetili celo organizatorja festi-